

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 13/05/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 072: Rời xa duyên ác, thân cận duyên thiện

Cương lĩnh của Phật pháp là dạy chúng ta đoạn ác tu thiện. Đây cũng là việc đầu tiên mà bất cứ hành giả tu hành nào cũng phải thực hành rồi mới tiến tới các bước cao hơn. Người tu hành phải tiếp cận duyên thiện thì mới có thể rời xa được việc ác. Nếu tiếp cận duyên ác thì hành giả sẽ không thể rời xa được việc ác. Hiện tại, hoàn cảnh sống của con người thật hiếm duyên thiện mà tứ bề đều là duyên ác, người tinh tấn thì ít mà người lười nhác, giải đãi thì nhiều. Một người dù tinh tấn đến đâu mà xung quanh đều là người tùy tiện, cầu thả, giải đãi thì sự tinh tấn của họ cũng sẽ bị thui chột và họ sẽ trở thành người tùy tiện cầu thả theo.

Trong một phóng sự về Phật đản ở Bồ Đề Đạo Tràng, có một chi tiết là người ta bỏ dép ra mà chất thành đống chứ không xếp gọn gàng ngay ngắn thành từng đôi. Nếu lúc đó một người không dự lễ mà chỉ ngồi sắp xếp dép thì cũng phải hết cả buổi. Điều này cho thấy xa rời duyên ác là việc trước tiên chúng ta phải làm. Bản thân tôi, khi nào cần thiết thì mới đi, ngoài ra, các việc đi chơi, tham quan đều là việc không cần. Đây là cách để bảo hộ tâm.

Tâm chúng ta vốn dĩ đã không thanh tịnh mà càng đi đông đi tây thì tâm càng ngày càng ô nhiễm, cản trở việc giữ tâm. Chúng ta chưa đủ đạo lực để tiếp cận mọi hoàn cảnh vì hoàn cảnh luôn ảnh hưởng và lưu lại ấn tượng trong nội tâm. Khi niệm Phật, thấy có vọng tưởng, chính là lúc những thứ ấn tượng đó đang dấy khởi. Việc lưu giữ lại cảnh tốt và cảnh xấu đều là không tốt cho nội tâm. Do đó, từ lâu, tôi đã nghe lời Hòa Thượng là rời xa duyên ác. Đối với việc thân cận duyên thiện, đó là ngày nào cũng nghe, cũng tiếp cận pháp của Hòa Thượng. Trước khi lên lớp tôi đọc bài và tư duy xem Hòa Thượng muốn chỉ dạy điều gì. Đây là cách tốt nhất để bảo hộ chính mình.

Chúng ta cố gắng rời xa duyên ác, rời xa người lười biếng giải đãi. Vì sao? Vì chúng ta chưa đủ sức vực họ dậy mà có thể bị chính họ lôi kéo. Chúng ta gần người tham thì sẽ tham. Gần duyên ác thì trở nên ác. Gần duyên thiện thì trở nên thiện. Hãy nỗ lực gần gũi với người siêng năng, tinh tấn! Mẹ của Ngài Mạnh Tử đã ba lần rời nhà để tạo điều kiện cho Mạnh Tử có môi trường học tập tốt. Gần lò mổ, gần nghĩa địa thì con học theo cho nên bà đã chuyển nhà đến gần trường học thì Mạnh Tử cũng bắt chước việc học tập. Đây chính là rời xa duyên ác, là bạn lành nung cấy, thầy tà tránh xa.

Ý nghĩa của “Tà” không dừng lại ở việc dùng bùa chú, pháp thuật, yêu ma quỷ quái. “Tà” chính là ý niệm tư lợi cho mình, cho gia đình mình nhiều hơn ý niệm vì người khác. Đa phần con người đến thế gian đều có nghiệp chướng, tập khí. Trái lại, người tái sanh và Phật Bồ Tát tái lai thì không có tập khí xấu ác, tự tư tự lợi, ảo danh ảo vọng, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si ngạo mạn. Cho nên, chúng ta hãy quan sát xem nếu chúng ta có đủ các tập khí nêu trên thì mình chính là phạm phu do nghiệp lực thúc đẩy mà đến thế gian, không phải do nguyện lực. Chúng ta hiểu mình để chuyển hóa nhân ác, chớ nên nghe người khác tán tụng mà nhìn nhầm chính mình.

Nhân ác khi đủ điều kiện, đủ duyên thì sẽ nảy mầm. Khi tôi trở về khu ở nhà này nhiều năm trước, tôi bắt đầu trồng rau cải. Hạt rau cải rơi xuống nằm trong đất cằn nên không thể phát triển. Sau này, tôi bổ sung đất tốt và cuốc đất thì những hạt cải nằm sâu bên dưới được gặp ánh sáng liền nảy mầm. Tôi ngạc nhiên vì chính mình không gieo giống cải này nhưng về sau, tôi mới nhớ ra rằng mình từng trồng loại này nhiều năm trước.

Hòa Thượng nói: ***“Phật tổ dạy chúng ta đoạn tất cả ác, tu tất cả thiện. Đoạn tất cả ác là rời xa duyên ác. Con người sống ở thế gian này, nếu không phải là người tái sanh thì nghiệp chướng, tập khí rất sâu nặng. Trên Kinh Địa Tạng, Phật nói chúng sanh cõi Diêm Phù Đề khởi tâm động niệm đều là tội. Tội nghiệp này không nhất định khởi tác có hình tướng mà chính là những khởi tâm động niệm cũng là tội nghiệp rồi! Tại sao khởi tâm động niệm là tội? Vì khởi tâm động niệm của chúng ta đều là lợi mình, tổn hại cho người. Tâm chúng ta như vậy nên hành động việc làm của chúng ta cũng như vậy.***

“Dù là người xuất gia hay tại gia, nếu không chân thật giác ngộ, không chân thật phát tâm tu hành, vẫn là mang tập khí cũ, thói quen xưa thì đến đâu cũng chỉ là tạo nghiệp! Ngày nay chúng ta đã là người học Phật thì nhất định ở ngay trong một đời này có thành tựu. Muốn vậy, chính mình phải hay quán sát khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật của bản thân có giống với Phật Bồ Tát hay không?

“Mục đích của thời khóa sớm chính là ở chỗ này, là phản tỉnh chính mình. Tại học hội, buổi sáng tụng 48 nguyện. Khi đọc 48 nguyện, bạn thử nghĩ xem tâm nguyện của chúng ta có giống với tâm nguyện của Phật A Di Đà không? Buổi tối, tụng Kinh Vô Lượng Thọ từ phẩm 32 đến 37. Trong sáu phẩm kinh này, Thế tôn đã khai thị cho chúng ta rất nhiều. Những khai thị này đều là chuẩn tắc để chúng ta đối nhân xử thế, tiếp vật. Chúng ta phản tỉnh xem mình có vi phạm không, có y giáo phụng hành không? Phật dạy chúng ta làm thì chúng ta không làm và Phật dạy chúng ta không nên làm thì chúng ta lại làm, vậy thì đến bao giờ mới có thành tựu?

“Cho nên thời khóa sớm tối là để chúng ta phản tỉnh! Đây mới gọi là chân thật tu hành. Thời khóa sớm tối là nhắc nhở chính mình. Chúng ta mỗi ngày không nên quên đi lời giáo huấn của Phật Đà. Thời khóa sớm tối tuyệt đối không phải là đọc để

cho Phật Bồ Tát nghe, mà là đọc để cho chính mình nghe, chính mình phản tỉnh. Ý nghĩa chân thật của thời khóa sớm tối chính là chỗ này. Cho nên đối với người có một chút thể hội, họ sẽ không chấp trước, dính mắc vào chân tướng vũ trụ nhân sinh. Họ cũng sẽ không bao giờ tạo nghiệp. Tất cả đều là lợi dụng cơ duyên để đoạn tất cả ác, tu tất cả thiện, để tu phước cho chính mình, để tu thiện duyên cho chính mình. Người chân thật học Phật và người không học Phật khác nhau chính ở điểm này.”

Phật nói chúng sanh cõi Diêm Phù Đề khởi tâm động niệm đều là tội. Hòa Thượng dạy chúng ta nếu không khởi tâm thì thôi, nếu khởi tâm thì niệm “**Nam mô A Di Đà Phật**”! Tuy nhiên, trong mỗi chúng ta, khởi niệm thiện thì ít mà niệm ác thì nhiều, niệm nghĩ cho người thì ít mà niệm lợi cho mình và gia đình mình thì hết sức mạnh mẽ, khởi tâm đều là nghĩ lợi mình, hại người. Tâm như vậy thì hành động cũng như vậy. Thế mới biết nghiệp chướng chúng ta sâu nặng, đến và đi đầy khổ đau. Phật Bồ Tát đến thế gian này hoàn toàn từ nguyện lực cho nên các Ngài đến và đi đều tự tại.

Nếu không chân thật giác ngộ, không chân thật phát tâm tu hành, vẫn là mang tập khí cũ thì đến đâu chúng ta cũng chỉ là tạo nghiệp. Người có một chút tiếng tăm, danh phận thì nghiệp tạo còn nặng hơn vì lúc ấy, có rất nhiều người đang nhìn vào, “*càng cao danh vọng, càng dày gian nan*”. Ngày nay chúng ta là người đề xướng chuẩn mực Thánh Hiền và học Phật pháp nhưng làm sai đi giáo huấn của Phật, của Thánh Hiền thì nhân quả, tội nghiệp sẽ theo đó mà tính. Nếu làm tốt, ảnh hưởng nhiều người thì công đức, phước báu sẽ nhân lên.

Từ lâu, tôi đã chọn cách sống là nỗ lực làm việc và tích cực cho đi nhằm đối trị với tập khí tham lam bòn xén, chứ không chọn cách sống ngày ngày giảng nói. Đây cũng chính là cách để rời xa duyên ác, tiếp cận với duyên thiện. Tích cực làm và cho đi chính là nỗ lực để khởi duyên thiện. Tập khí của chúng ta ẩn tàng, mai phục chứ chưa mất đi, cho đến khi thuận duyên thuận cảnh là tập khí sẽ khởi lên ngay. Do đó, Hòa Thượng nói thân tướng của chúng ta là biểu pháp. Nếu chúng ta sống sai thì sẽ phá hỏng hình tượng của người học Phật.

Trong kỷ luật của quân đội, các quân nhân khi ra đường phải ăn mặc nghiêm trang, chỉnh tề, luôn có người kiểm soát tác phong của người lính. Chúng ta là người học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền thì cũng phải giữ tư cách của người học Phật, người học chuẩn mực Thánh Hiền. Có một lần, tôi đi Thừa Thiên Huế chung với một vị tăng nhỏ tuổi, tôi mời thầy ăn tào phớ nóng nhưng thầy từ chối vì phải giữ tư cách, hình tượng của một vị tăng. Một lần khác, tôi gặp một vị thầy giáo trên 80 tuổi mà ngay ở nhà cũng không bao giờ mặc quần cộc, luôn là một bộ quần áo dài tay, thầy không bao giờ ăn uống ngoài đường. Tất cả những việc này tuy nhỏ nhưng lại không nhỏ vì góp phần hình thành nên cốt cách của một người thầy.

Hòa Thượng dạy chúng ta phải thường quán sát khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật của bản thân có giống với Phật Bồ Tát Thánh Hiền hay không? Làm không

giống thì càng tu càng chướng ngại, càng ách tắc, càng phiền não. Chỉ riêng người quân tử ở thế gian, theo Hòa Thượng chỉ dạy, đã là người “*thấy lợi không màng, thấy khó thì dấn thân*” và “*nhân phi nghĩa bất giao, vật phi nghĩa bất thủ*”. Mở rộng hơn, chúng ta là lãnh đạo hay quân nhân, chúng ta có đủ tư cách của một lãnh đạo hay quân nhân không? Hay chúng ta là người học Phật Bồ Tát Thánh Hiền thì đã làm giống với các Ngài chưa?

Hòa Thượng dạy chúng ta thời khóa sớm tối là để chúng ta phản tỉnh, hoàn toàn khác với đa phần người dụng tâm tu hành ngày nay, cho rằng đó là lúc tích công bồi đức. Đương nhiên, nhân quả đối xứng nên khi dụng tâm tu hành thanh tịnh thì sẽ đạt được công đức, phước báu. Tuy nhiên, nếu không được nghe lời chỉ dạy này của Hòa Thượng, bản thân tôi, sau mỗi thời khóa cảm thấy rất vui vì mình đang hướng về Phật mà tích công bồi đức chứ không nghĩ đến việc phản tỉnh bản thân. Cho nên, Hòa Thượng giúp chúng ta có cái nhìn đúng đắn về thời khóa tu tập. Thời khóa sáng giúp hành giả cả ngày không quên lời Phật dạy, thời khóa tối giúp hành giả phản tỉnh xem một ngày qua, mình có trái phạm lời giáo huấn của Phật không?

Người không học Phật thì tranh thủ mọi cơ hội tạo nghiệp, còn người chân thật học Phật thì tận dụng mọi cơ duyên đoạn ác tu thiện, tích công bồi đức. Cho nên chúng ta phải biết rời xa duyên ác, việc này đặc biệt quan trọng đối với người sơ học. Nhiều người đã để mặc cho duyên ác xâm chiếm tâm của họ, đến khi phản tỉnh ra được thì mất rất nhiều thời gian để đào thải. Tu hành muốn có tiến bộ thì không gì khác hơn là đừng cho mình có cơ hội tiếp cận duyên ác. Chúng ta không nên chủ quan cho rằng chính mình không ác bởi vì thứ “*cùng hung cực ác*” vẫn tiềm ẩn trong mỗi chúng ta. Chỉ cần đủ duyên thì có lẽ chúng ta sẽ ác không thua kém ai. Do đó, hãy cố gắng gần người thiện, gần bạn lành thì sẽ có cơ hội tiến bộ./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!